

Begrotingsmonitor

Mei 2021

-Prognoses
-Bandbreedtes

1.	INLEIDING	2
2.	TAAKVELDEN – INGESCHATTE AFWIJKINGEN 2021	3
3.	NADELIGE EFFECTEN CORONACRISIS EN ZICHT OP COMPENSATIE.....	19
4.	RESUMÉ.....	20

1. Inleiding

Externe ontwikkelingen raken tal van taken van de gemeente. Het is hierbij van belang onderscheid te maken tussen:

1. Begrotingsonderdelen waarvan we de resultaten direct zelf kunnen beïnvloeden (bijvoorbeeld de uitgaven aan het sportbeleid en het beheer en onderhoud) en;
2. Begrotingsonderdelen waarvan het heel moeilijk, of niet mogelijk is, resultaten direct zelf te beïnvloeden (zoals bijvoorbeeld inkomsten uit bouwleges, open einde regelingen en de algemene uitkering uit het gemeentefonds).

De eerste categorie begrotingsonderdelen vereisen reguliere begrotingsdiscipline, de tweede categorie begrotingsonderdelen vormen een risico. De rekeningresultaten in de afgelopen jaren werden dan ook voor het overgrote deel veroorzaakt door afwijkingen binnen begrotingsonderdelen uit deze tweede categorie.

Begrotingsmonitor als instrument

Om grip te krijgen op de sterke financiële schommelingen is een aantal jaren geleden het instrument begrotingsmonitor ontwikkeld. De achterliggende gedachte achter dit instrument was om een duiding te geven over die begrotingsonderdelen waarvan de financiële realisatiecijfers niet- of slecht beïnvloed kunnen worden. Voor die begrotingsonderdelen waarvan de resultaten wel direct beïnvloed kunnen worden zijn op voorhand namelijk geen grote afwijkingen te verwachten (overigens worden afwijkingen groter dan €150.000 altijd gerapporteerd en toegelicht in de jaarrekening).

Van deze in totaal 53 taakvelden zijn er in de programmabegroting 2021 - 2024 in totaal 13 taakvelden aangewezen waarop driemaal per begrotingsjaar gerapporteerd zal worden in de begrotingsmonitor. Deze taakvelden zijn geselecteerd omdat het lastig is de financiële resultaten ervan direct zelf te beïnvloeden en omdat de financiële effecten significant kunnen zijn. Deze begrotingsmonitor geeft een financiële tussenstand van het lopende begrotingsjaar: ongeveer 40% van de gemeentelijke lasten en 75% van de gemeentelijke baten maken onderdeel uit van één van deze 13 taakvelden.

Verwachte afwijkingen en bandbreedtes

De ontwikkelingen binnen de 13 geselecteerde taakvelden worden in hoofdstuk twee vertaald naar financiële bandbreedtes, waarbij een antwoord wordt gegeven op de volgende vragen:

- A. De begrotingsstand 2021 (wat zijn de begrote baten en lasten binnen dit taakveld?)
- B. Wat zijn de financiële bandbreedtes waarbinnen het taakveld zich mogelijkerwijs zou kunnen bewegen?
 - Meest gunstige afwijking ten opzichte van de begroting;
 - Verwachte afwijking (is de begroting 2021 nog actueel of al achterhaald?);
 - Meest ongunstige afwijking ten opzichte van de begroting.

De kans dat het meest ongunstige scenario zich voor ieder afzonderlijk onderdeel tegelijkertijd voor zal doen is nihil. Deze bandbreedtes zijn dan ook eigenlijk niet bedoeld om bij elkaar op te tellen, maar dragen alleen bij om een gevoel te krijgen bij de inhoud en welke kant het op zou kunnen gaan binnen een specifiek taakveld. De verwachte afwijkingen resulteren in een geprognosticeerd rekeningresultaat 2021, welke in hoofdstuk 4 wordt samengevat in tabelvorm.

Doorwerking coronacrisis op het rekeningresultaat 2021

De coronacrisis heeft een direct effect op het verwachte rekeningresultaat 2021. Het uitgangspunt zoals ook verwoord in de programmabegroting 2021 – 2024 is dat de beschikbaar gestelde compensatie vanuit de Rijksoverheid in principe leidend is. Binnen de 13 uitgelichte taakvelden wordt ingegaan op de mogelijke doorwerking van de coronacrisis, daar waar dit van toepassing is. Hoofdstuk drie biedt inzicht in de lopende onderhandelingen met het Rijk en de laatste stand van zaken omtrent de compensatie van hogere kosten- en lagere inkomsten als gevolg van de corona gerelateerde maatregelen.

2. Taakvelden – ingeschatte afwijkingen 2021

0.5 Treasury				Begroting 2021		
				Baten	Lasten	Saldo
1.	Rente lang		€ -4.025	€ -4.025		
2.	Rente kort		€ -200	€ -200		
3.	Interne rentedekking - algemeen		2.476	€ 2.476		
4.	Interne rentedekking - grondbedrijf (BIE)		€ 1.372	€ 1.372		
5.	Deelnemingen	€ 600	€ -40	€ 560		
6.	Overig	€ 243	€ -6	€ 237		
Taakveld 0.5 - totaal vastgestelde begroting 2021		€ 843	€ -423	€ 420		
Taakveld 0.5 - verwachte afwijking jaarrekening 2021						

Afwijking ten opzichte van begroting 2021 (inclusief bandbreedte)					
Ongunstig		Verwacht		Gunstig	
↑	€ 400	↑	€ 600	↑	€ 800
↑	€ 200	↑	€ 250	↑	€ 300
→	€ 0	→	€ 0	→	€ 0
↓	-€ 320	↓	-€ 55	↑	€ 210
→	€ 0	↑	€ 180	↑	€ 200
→	€ 0	→	€ 0	→	€ 0
		↑	€ 975		

Toelichting op verwachte afwijking en duiding van bijbehorende bandbreedtes

1. Rente lang (betaald over leningen met een looptijd langer dan één jaar)

De Europese Centrale Bank (ECB) heeft in 2020 haar ruime monetaire beleid gecontinueerd teneinde de tegenvallende voorspellingen voor economische groei en inflatie te bestrijden. De ECB heeft de herfinancieringsrente in 2020 ongewijzigd gelaten op 0,00%. De depositorente, de rente die de ECB vergoedt op tegoeden die banken bij de ECB aanhouden, is echter verlaagd van -0,40 naar -0,50%. De ECB bevindt zich in een lastig parket. Enerzijds moet de bank de inflatie in toom houden en aan de andere kant willen de centrale bankiers met hun rentebeleid de economie stimuleren.

De kapitaalmarktrente (10-jaars vast) bedraagt momenteel 0,20%. Dit is het tarief waarop de gemeente een financiering kan aantrekken voor langere termijn. De verwachting is dat deze rente zich gedurende 2021 tussen de 0,10% en 1,00 % zal bewegen. Er wordt op dit moment een voordeel ten opzichte van de begroting ingeschat ter grootte van €600.000. Afhankelijk van de precieze (her)financieringsbehoefte in 2021 wordt er rekening gehouden met de volgende bandbreedte: een voordeel van €400.000 ten opzichte van de begroting in het meest ongunstige geval en een voordeel van €800.000 ten opzichte van de begroting in het meest gunstige geval.

2. Rente kort (betaald over leningen met een looptijd korter dan één jaar)

De Europese Centrale Bank (ECB) heeft in 2020 haar ruime monetaire beleid gecontinueerd teneinde de tegenvallende voorspellingen voor economische groei en inflatie te bestrijden. De geldmarktrente (driemaands euribor) is op dit moment -0,55%. Dit is het tarief waarop de gemeente kort geld kan aantrekken en uitzetten. De verwachting is dat deze rente in 2021 stabiel zal blijven, wat in een voordeel van €250.000 ten opzichte van de begroting zal resulteren. Afhankelijk van de rente ontwikkelingen wordt er rekening gehouden met de volgende bandbreedte in 2021: een voordeel van €200.000 in het meest ongunstige geval en een voordeel van €300.000 ten opzichte van de begroting in het meest gunstige geval.

3. Interne rentedekking - algemeen

De op de balans geactiveerde activa worden rechtstreeks aan de specifieke taakvelden toegerekend via de componenten rente-en afschrijvingslasten. Deze aan taakvelden toegerekende rentelasten kent als tegenhanger de interne rentedekking, die voor een dienovereenkomstig bedrag terugkomt binnen dit taakveld.

4. Interne rentedekking - grondbedrijf (BIE)

Het interne rentepercentage dat gehanteerd wordt bij de rentetoerekening aan de bouwgronden in exploitatie (BIE) is in de begroting vastgesteld op 1,5% (gerekend over de begrote boekwaarde van €91.433.467 per 1/1/2021). Bij de jaarrekening 2021 vindt de feitelijke nacalculatie plaats op basis van A. daadwerkelijke betaalde rentelasten over de gehele leningenportefeuille, B. de daadwerkelijke boekwaarde van het onderhanden werk per 1/1/2021 C. de verhouding tussen vreemd vermogen en totaal vermogen per 1/1/2021. De boekwaarde per 1/1/2021 volgens de concept-jaarrekening bedraagt €87.830.249. Op dit moment wordt er als gevolg van deze lagere boekwaarde een nadelig effect ingeschat ter grootte van €55.000. Afhankelijk van de rente ontwikkelingen wordt er rekening gehouden met de volgende bandbreedte: in het meest ongunstige geval een nadeel van afgerond €320.000 ten opzichte van de begroting en een voordeel van afgerond €210.000 in het meest gunstige geval.

5. Deelnemingen

De gemeente Lelystad heeft de volgende dividendopbrengst begroot voor 2021: Alliander: €420.000. Inmiddels is de jaarrekening 2020 en het dividend van Alliander vastgesteld in de Aandeelhoudersvergadering. Het dividend bedraagt bijna € 600.000,-. Naast deze dividendopbrengsten is er tevens een garantstellingsprovisie begroot van HVC (€ 180.000). De bandbreedte laat in het meest ongunstige geval een nadeel van €0,- ten opzichte van de begroting zien en in het meest gunstige geval een voordeel van €200.000.

6. Overig

Dit betreft overige rentebaten, beheerkosten en dergelijke. Geen afwijkingen voorzien.

Algemene uitkering en 0.7 overige uitkeringen gemeentefonds		Begroting 2021		
		Baten	Lasten	Saldo
1.	Algemene uitkering	€ 132.816	€ -	€ 132.816
2.	ICL uitkering	€ 14.402	€ -	€ 14.402
3.	Overige uitkeringen	€ 12.828	€ -	€ 12.828
4.	Aanvullende middelen Jeugdzorg	€ -	€ -	€ 0
5.	Taakgerelateerde mutaties gemeentefonds	€ -	€ -	€ 0
Taakveld 0.7 - totaal vastgestelde begroting 2021		€ 160.046	€ -	€ 160.046
6.	Taakgerelateerde mutaties gemeentefonds neutraliseren via lastenkant			
Taakveld 0.7 - verwachte afwijking jaarrekening 2021				

Afwijking ten opzichte van begroting 2021 (inclusief bandbreedte)		
Ongunstig	Verwacht	Gunstig
-€ 2.000	€ 0	€ 2.000
-€ 250	€ 0	€ 250
€ 0	€ 0	€ 0
PM	PM	PM
€ 2.753	€ 2.753	€ 2.753
	-€ 2.753	
	€ 0	

Toelichting op verwachte afwijking en duiding van bijbehorende bandbreedtes

De algemene uitkering en de overige uitkeringen uit het gemeentefonds zijn voor 2021 begroot op ruim €160 miljoen en vormen daarmee meer dan de helft van de totale gemeentelijke inkomsten. Gemeenten worden drie maal per jaar geïnformeerd over de ontwikkelingen binnen de gemeentefondsuitkeringen, via de mei-, september- en decembercirculaire. De bedragen die in de begroting 2021 zijn opgenomen zijn gebaseerd op de informatie uit de septembercirculaire 2020. Sindsdien is de decembercirculaire 2020 nog gepubliceerd op 16 december 2020 en zijn gemeenten op 26 maart geïnformeerd over het nieuwe compensatiepakket voor medeoverheden. De prognoses en inschattingen hieronder zijn gebaseerd op de informatie uit deze documenten. Eind mei / begin juni volgt zal nog de meicirculaire 2021 verschijnen en de dag na Prinsjesdag de septembercirculaire 2021.

1. Algemene uitkering

Binnen het gemeentefonds is de algemene uitkering de grootste component. Het bedrag aan algemene uitkering wordt verdeeld over de gemeenten via een groot aantal maatstaven, een aan deze maatstaven gekoppeld gewicht (bedrag per eenheid) en de uitkeringsfactor (dit is een zogeheten vermenigvuldigingsfactor die voor alle gemeenten gelijk is). Die drie zijn aan verandering onderhevig en iedere circulaire geeft informatie over de wijzigingen - en de uitwerking hiervan op de hoogte van de te ontvangen algemene uitkering uit het gemeentefonds. De achterliggende normeringssystematiek 'samen de trap op en samen de trap af' zorgt doorgaans voor forse schommelingen in de hoogte van de algemene uitkering. Als onderdeel van het compensatiepakket voor corona heeft het Rijk in overleg met de VNG besloten deze systematiek uit te zetten in 2021, teneinde forse schommelingen te voorkomen. Op dit moment worden er nog geen afwijkingen ten opzichte van de begroting ingeschat. De bandbreedte wordt ingeschat op -€2.000.000 in het meest ongunstigste geval en +€2.000.000 in het meest gunstigste geval (= ongeveer 1,5% van het totaalbedrag).

2. ICL uitkering

Lelystad ontvangt al geruime tijd de zogenaamde Interdepartementale Commissie Lelystad- bijdrage. De evaluatie van deze ICL bijdrage is afgerond en het formele besluit van de minister is gepubliceerd op 1 juni 2018. De bijdrage die de gemeente over 2021 ontvangt zou volgens deze beschikking uitkomen op €14.401.964 en dit is in de begroting 2021 opgenomen. Dit bedrag wordt nog gewijzigd in verband met de toekenning van compensatie voor inflatie en de feitelijke ontwikkeling van het inwoneraantal.

3. Overige uitkeringen

In 2021 ontvangt de gemeente nog enkele integratie- en decentralisatie uitkeringen voor een totaalbedrag van €12.828.000. De hoogte van deze uitkeringen wijzigen in principe niet gedurende het lopende begrotingsjaar. Wel kan er een decentralisatie uitkering bijkomen of kan er een aanpassing worden doorgevoerd naar aanleiding van gewijzigde afspraken. Deze middelen hebben dan vanzelfsprekend een koppeling met de lastenkant van de begroting, waarmee het effect budgetneutraal in de begroting zal worden verwerkt via de decemhernotitie 2021 (zie toelichting op het onderdeel hieronder).

4. Aanvullende middelen Jeugdzorg

Op 22 april heeft het kabinet bekend gemaakt voor 2021 een incidenteel bedrag van € 613 miljoen beschikbaar te stellen voor het oplossen van de acute problematiek in de jeugdzorg. Er wordt €50 miljoen beschikbaar gesteld om de crisiscapaciteit in de jeugd ggz tijdelijk uit te breiden, om beter aan de toegenomen zorgvraag als gevolg van corona, te voldoen. Daarnaast wordt er voor diverse specifieke knelpunten nog zo'n €70 miljoen vrijgemaakt. Via de algemene uitkering van het gemeentefonds zal er een bedrag van €255 miljoen beschikbaar worden gesteld voor het aanpakken van wachttijden, op basis van nog nader uit te werken plannen in samenwerking met de aanbieders. Daarnaast zal €238 miljoen beschikbaar worden gesteld om gemeenten meer financiële lucht te geven (voor overige taken in de jeugdzorg en afhankelijk van de lokale keuzes ook om eerdere verdringen op andere domeinen terug te dringen). In de meicirculaire 2021 wordt bekend wat de bedragen voor Lelystad zullen zijn en in de aankomende tijd wordt lokaal gekeken op welke wijze deze middelen een plek moeten krijgen in de begroting 2021. In de prognoses binnen deze begrotingsmonitor wordt er op geen enkele plek nog gerekend met deze bedragen.

5. / 6. Taakgerelateerde mutaties gemeentefonds (corona compensatie)

De mutaties binnen het gemeentefonds die zijn gerelateerd aan de uitvoering van specifieke taken leiden niet tot een afwijking op het begrote rekeningresultaat 2021. Het uitgangspunt is om de rijksmiddelen die beschikbaar worden gesteld voor een specifiek doel daar volledig op in te zetten. Dit geldt ook de andere kant op, wanneer er een uitname van middelen plaatsvindt; dan worden deze bedragen afgeraamd aan de lastenkant. In de decembercirculaire 2020 en de aanvullende berichtgeving op 26 maart van dit jaar is er in totaal €2.752.968 aan aanvullende corona compensatie beschikbaar gesteld voor 2021. De raad heeft inmiddels een voorstel ontvangen voor de inzet van deze middelen en besluitvorming is voorzien op dinsdag 22 juni.

0.61 OZB woningen		Begroting 2021		
		Baten	Lasten	Saldo
1.	Onroerendezaakbelasting woningen	€ 11.389	€ -	€ 11.389
2.	Uitvoeringskosten	€ -	€ -1.195	€ -1.195
Taakveld 0.61 - totaal vastgestelde begroting 2021		€ 11.389	€ -1.195	€ 10.194
Taakveld 0.61 - verwachte afwijking jaarrekening 2021				

Afwijking ten opzichte van begroting 2021 (inclusief bandbreedte)		
Ongunstig	Verwacht	Gunstig
-€ 100	€ 0	€ 100
-€ 450	-€ 350	€ 0
-€ 350		

0.62 OZB niet-woningen		Begroting 2021		
		Baten	Lasten	Saldo
3.	Onroerendezaakbelasting niet-woningen	€ 13.454	€ -	€ 13.454
Taakveld 0.62 - totaal vastgestelde begroting 2021		€ 13.454	€ -	€ 13.454
Taakveld 0.62 - verwachte afwijking jaarrekening 2021				

Afwijking ten opzichte van begroting 2021 (inclusief bandbreedte)		
Ongunstig	Verwacht	Gunstig
-€ 100	€ 0	€ 450
€ 0		

Toelichting op verwachte afwijking en duiding van bijbehorende bandbreedtes

Op basis van de Wet waardering onroerende zaken (Wet WOZ) zijn gemeenten verantwoordelijk voor de waardering van alle onroerende zaken in Nederland. Eigenaren van een onroerende zaak, zoals een woning of een bedrijfspand, ontvangen ieder jaar een WOZ-beschikking van de gemeente. De WOZ-waarde in deze beschikking vormt de grondslag voor het heffen van belasting door de rijksoverheid, gemeenten en het waterschap. Daarnaast wordt de WOZ-waarde op meer terreinen gebruikt, bijvoorbeeld bij het afsluiten van een hypothecaire lening.

1. Onroerendezaakbelasting woningen (T 0.61)

Een groot deel van de aanslagen voor de OZB-heffing woningen zijn verzonden. Op basis van de huidige stand van zaken is de verwachting dat de begrote opbrengst OZB woningen wordt gerealiseerd. De inkomsten invorderingskosten maken deel uit van geraamde inkomsten OZB voor woningen en is in deze prognose meegenomen.

2. Uitvoeringskosten Wet waardering onroerende zaken en heffing en invordering gemeentelijke belastingen (T 0.61)

Binnen dit taakveld staan de kosten verantwoord die horen bij de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken (WOZ). Daarnaast staan binnen dit taakveld ook de kosten verantwoord die horen bij de heffing en invordering van de gemeentelijke belastingen. Door een aantal oorzaken is de verwachting dat hier een afwijking zal ontstaan die veroorzaakt wordt door:

- De vervanging van het belastingstelsel heeft vertraging opgelopen door het in eerste instantie uitblijven van inschrijvingen op de Europese aanbestedingsprocedure voor de digitale belastingbalie/belastingapplicatie. Tijdens de overgangperiode is er tijdelijk sprake van twee belastingssystemen die moeten worden onderhouden. Dat leidt tot extra kosten (€ 170.000) die niet zijn begroot.
- In 2020 is besloten de gebruikersbelasting voor niet-woningen in te voeren met ingang van 2021. De uitvoeringskosten nemen hierdoor toe. In de begroting voor 2021 zijn hiervoor geen financiële middelen opgenomen (€ 50.000).
- De sterke opkomst van no cure no pay bedrijven brengt met zich mee dat proceskostenvergoeding in korte tijd sterk is gestegen. In 2020 kwam het bedrag dat hiermee gemoeid is uit op € 175.000. Voor 2021 is de verwachting dat dit bedrag niet lager zal uitkomen. No cure no pay bedrijven zijn bedrijven die "kosteloos bezwaar maken voor burgers en bedrijven", maar waarvoor de gemeente de kosten moet vergoeden.

3. Onroerendezaakbelasting niet-woningen (T 0.62)

De aanslagen voor de OZB-heffing niet-woningen zijn voor een groot deel verzonden. Op basis van de huidige berekening is de verwachting dat de begrote opbrengst volledig wordt gerealiseerd. De gebruikersbelasting niet-woningen is daarmee ingevoerd.

6.2 Wijkteams		Begroting 2021		
		Baten	Lasten	Saldo
1.	Eerstelijnsloket Wmo	€ -	€ -1.843	-€ 1.843
2.	Uitvoeringskosten Wmo	€ -	€ -1.084	-€ 1.084
Taakveld 6.2 - totaal vastgestelde begroting 2021		€ -	€ -2.927	-€ 2.927
Taakveld 6.2 - verwachte afwijking jaarrekening 2021				

Afwijking ten opzichte van begroting 2021 (inclusief bandbreedte)		
Ongunstig	Verwacht	Gunstig
-€ 200	€ 0	€ 200
-€ 200	€ 0	€ 200
	€ 0	

Toelichting op verwachte afwijking en duiding van bijbehorende bandbreedtes

Op basis van de Wet maatschappelijke ondersteuning zijn gemeenten verantwoordelijk voor het bieden van ondersteuning, waarbij het de bedoeling is dat inwoners zo lang mogelijk mee kunnen doen aan de samenleving en zoveel als mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen. Dit taakveld is onderdeel van de uitvoering van deze wet en omvat alle loketvoorzieningen en inzet gericht op het versterken van algemene voorzieningen en eigen mogelijkheden en het geleiden naar de juiste vorm van ondersteuning (maatwerkvoorzieningen en -dienstverlening).

Deze activiteiten worden beschreven in het Programmaplan Sociaal Domein 2020 onderdeel Wmo dat, met inachtneming van de door de raad vastgestelde Aanpak Sociaal Domein, ook in 2021 van toepassing is. Met de vaststelling van de Aanpak Sociaal Domein is er sprake van een noodzakelijke koerswijziging en de introductie van 'Het Nieuw Lelystads Peil' voor uitvoering binnen de beschikbare financiële kaders. De financiële kaders 2021-2024 zijn als bijlage opgenomen in de programmabegroting 2021-2024.

1. Eerstelijnsloket Wmo

Er zijn binnen de Wmo middelen gereserveerd voor de Sociaal wijkteams en voor allerlei basisvoorzieningen. Er wordt een diversiteit aan activiteiten uitgevoerd, zoals bijvoorbeeld de inrichting van de Sociaal wijkteams en wijkpunten, de inzet van MEE ten behoeve van de Sociaal wijkteams/jeugdhulp, de inzet van buurtkamers en versterking van mantelzorgondersteuning en ondersteuning van vrijwilligerswerk. In de Aanpak Sociaal Domein - onderdeel Wmo wordt met ingang van 2021 meer focus aangebracht in de basisvoorzieningen. Enkele activiteiten zoals de huisbezoeken aan ouderen worden op een andere wijze ingevuld en een aantal subsidies is stopgezet of verlaagd met ingang van 01-01-2021. Op dit moment worden hier geen afwijkingen voorzien.

2. Uitvoeringskosten Wmo

Het gaat hier om diverse ambtelijke inzet, mediation, ICT en dergelijke ten behoeve van de Wmo. Hiervoor is een financiële bandbreedte gehanteerd, die wordt ingeschat op €200.000 voordelig in het meest gunstige geval en €200.000 nadelig in het meest ongunstige geval.

Bij de vaststelling van de Aanpak Sociaal Domein (juni 2020) is besloten dat er in 2021 €2,45 miljoen bezuinigd moet worden binnen de Wmo. Een deel hiervan is inmiddels doorgevoerd door een aantal subsidies binnen 'de basis' met ingang van 01-01-2021 naar beneden bij te stellen en ook bij aanpalende gebieden te besparen per 01-01-2021. Daarnaast zijn bij de regiotaxi diverse maatregelen doorgevoerd zoals het verhogen van de ritprijs. Met deze maatregelen is een bezuiniging van €1,6 miljoen gerealiseerd. Voor de Huishoudelijke ondersteuning, Rolstoelen, Scootmobielen en Woningaanpassingen zijn de effecten nog niet zichtbaar, maar maakt het college zich hard om ook deze bezuinigingen zoveel mogelijk in 2021 te implementeren.

Er is voor de Wmo voor 2021 - rekening houdend met de bezuinigingen uit de Aanpak Sociaal Domein - in totaal €21,9 miljoen geraamd (saldo baten en lasten). Op basis van de cijfers t/m april 2021, komt de prognose uit op €23,1 miljoen. Er zou daarmee sprake zijn van een overschrijding van €1,2 miljoen. Hierbij is evenwel nog geen rekening gehouden met de effecten van de maatregelen voor Huishoudelijke ondersteuning, Rolstoelen, Scootmobielen en Woningaanpassingen. Een groot deel van deze maatregelen wordt in 2021 geëffectueerd zodat het saldo naar verwachting lager uit valt dan deze €1,2 miljoen nadelig.

Het effect van de coronapandemie en de bij behorende (gedeeltelijke) lockdown op de Wmo is op dit moment niet exact in te schatten. Het huidige beeld is dat de coronacrisis niet veel invloed heeft en dienstverlening veelal doorgang vindt met inachtneming van de geldende RIVM-maatregelen. Op onderdelen vindt een andere invulling van de dienstverlening plaats.

De prognose voor de gehele Wmo is conform wet- en regelgeving verdeeld over de taakvelden 6.1, 6.2, 6.6, 6.71 en 6.81 (taakveld 6.1 en 6.81 zijn geen onderdeel van de begrotingsmonitor).

6.3 Inkomensregelingen		Begroting 2021		
		Baten	Lasten	Saldo
1.	Bijstandsuitkeringen (verstrekkingen)	€ -	€ -35.293	-€ 35.293
2.	Bijstandsuitkeringen (rijksbijdrage)	€ 35.448	€ -	€ 35.448
3.	Kwijtschelding en kwijting	€ -	€ -1.469	-€ 1.469
4.	Armoedebeleid	€ 444	€ -3.944	-€ 3.500
5.	Overig (uitvoeringskosten e.d.)	€ 3.849	€ -8.760	-€ 4.911
Taakveld 6.3 - totaal vastgestelde begroting 2021		€ 39.741	€ -49.466	-€ 9.725
Taakveld 6.3 - verwachte afwijking jaarrekening 2021				

Afwijking ten opzichte van begroting 2021 (inclusief bandbreedte)		
Ongunstig	Verwacht	Gunstig
-€ 1.000	€ 656	€ 1.500
-€ 2.500	-€ 1.373	€ 1.000
-€ 100	€ 0	€ 100
-€ 900	-€ 500	-€ 150
-€ 100	€ 0	€ 100
-€ 1.217		

Toelichting op verwachte afwijking en duiding van bijbehorende bandbreedtes

Op basis van de Participatiewet heeft de gemeente de wettelijke taak om uitkeringen te verstrekken aan inwoners die tijdelijk niet in hun levensonderhoud kunnen voorzien, in de periode dat zij geen ander of onvoldoende inkomen hebben. Samen met andere vormen van inkomensregelingen, zoals bijzondere bijstand en kwijtscheldingen van gemeentelijke heffingen, vormt dit taakveld het grootste onderdeel uit de gemeentebegroting. Er bestaat een duidelijke relatie met de taakvelden 6.4 Begeleide participatie en 6.5 Arbeidsparticipatie.

1. Bijstandsuitkeringen (verstrekkingen)

Bijstandsuitkeringen worden verstrekt aan inwoners die recht hebben op een inkomen in het kader van de Participatiewet en de IOAW, gedurende de periode waarin zij nog niet in staat zijn om (volledig) in eigen onderhoud te voorzien. De instroom is eind 2020, na een (beperkte) stijging tot 2.135 cliënten - tegen de verwachting in - weer iets afgenomen. De verwachting over heel 2020 was een gemiddeld klantaantal van 2.130 en een eindstand van 2.180 ultimo eind 2020. Het klantaantal is uiteindelijk lager uitgekomen op 2.113 ultimo eind 2020.

Dat de instroom in de bijstand naar verwachting toe zal nemen is een afgeleide van de coronacrisis. Zoals hierboven al wordt genoemd laten de actuele- en de geprognostiseerde aantallen - op dit moment een positiever beeld zien dan waar in de begroting op is geanticipeerd. In de begroting 2021 is uitgegaan van een totale uitkeringslast ter grootte van €35.293.000, inclusief Loonkostensubsidie (LKS) ter grootte van €701.843. Deze raming komt neer op een gemiddeld klantaantal van 2.363 bij een gemiddelde prijs per uitkering van €14.639. In hoeverre deze aantallen daadwerkelijk gerealiseerd gaan worden is afhankelijk van diverse factoren en omgeven door onzekerheid. Het exacte moment waarop de lokale instroom in de bijstand toe zal nemen is in de praktijk namelijk erg moeilijk in te schatten. Dit hangt onder andere af van verdere continuïteit en omvang van steunmaatregelen van het Rijk; de instroom in de WW en vervolgens de gemiddelde duur van deze WW uitkeringen.

Afhankelijk van het economisch herstel zal het financieel effect van de hogere instroom vooral in de tweede helft 2021 alsnog merkbaar gaan worden, vanwege de omvang van de steunmaatregelen van het Rijk. Vooralsnog is het de inschatting dat het gemiddeld klantaantal uitkomt op 2.265, bij een gemiddelde prijs per uitkering van €14.876, voor een totaal van €33.697.859. De LKS komt naar verwachting uit op €900.000, wat maakt dat de totaal verwachte uitkeringslast uitkomt op €34.597.859. Dit resulteert in een verwacht voordeel ten opzichte van de begroting ter grootte van €655.883. Er is hierbij sprake van ruime bandbreedtes die zowel voor- als nadeling kunnen uitvallen, in verband met de onzekerheid en de moeilijk te voorspellen clientaantallen.

Overigens geldt dat de verstrekkingen in het kader van de TOZO door het Rijk via een specifieke regeling worden vergoed en om die reden hierbuiten zijn gelaten.

2. Bijstandsuitkeringen (rijksbijdrage)

De gemeente ontvangt een rijksbijdrage voor het verstrekken van de hierboven genoemde bijstandsuitkeringen, op basis van een objectief verdeelmodel. Deze verdeelsystematiek is in de afgelopen jaren (meerdere) malen op de schop gegaan. Hiermee is in de begroting zo goed als mogelijk rekening gehouden. In de begroting 2021 is de rijksbijdrage geraamd op € 35.293.263. Deze raming is gebaseerd op de aanname dat de ingeschatte stijging in de uitkeringslasten gelijke tred zal houden met de ontwikkeling van de rijksbijdrage.

Op basis van de nieuwe publicatie 'nader voolopige budgetten 2021' van de rijksoverheid op 23 april 2021 valt de rijksbijdrage zo'n €1,3 miljoen lager uit dan waar in de begroting rekening mee is gehouden. De neerwaartse bijstelling is grotendeels het gevolg van de verwerking van de landelijke realisatiecijfers over 2020 en de nieuwe werkloosheidsverwachtingen van het CPB (in deze ramingen loopt de werkloosheid een stuk minder snel op in vergelijking met eerdere ramingen). Er is hierbij sprake van ruime bandbreedtes, die zowel voor- als nadelig kunnen uitpakken. Naar verwachting is er uiterlijk begin oktober 2021 meer duidelijkheid over de definitieve rijksbijdragen over 2021.

Vervolg op de volgende pagina.

Vervolg toelichting

3. Kwijtschelding en kwijting

Inwoners die onvoldoende inkomen en/of vermogen hebben komen in aanmerking voor kwijtschelding van de afvalstoffen- en de rioolheffing. Op dit moment is er nog geen aanleiding voor dit onderdeel een afwijking ten opzichte van de begroting te verwachten (wellicht dat dit onderdeel in de aankomende jaren wel wat oploopt als gevolg van de recessie). Voor wat betreft kwijting (oninbaarheid in verband met faillissement of schuld) geldt dat een prognose lastiger te maken is. Vooralsnog wordt er voor dit onderdeel eveneens geen afwijking ten opzichte van de begroting verwacht.

4. Armoedebeleid

De gemeente biedt (financiële) ondersteuning aan inwoners met een inkomen tot 130% van de bijstandsnorm binnen het armoedebeleid. Noodzakelijke bijzondere kosten worden vergoed aan inwoners die deze kosten zelf niet kunnen voldoen. De financiële resultaten zijn grotendeels afhankelijk van het beroep dat op de verschillende regelingen gedaan wordt. Er is sprake van een open einde regeling. De afgelopen jaren is het beroep op bijna alle vormen van bijzondere bijstand in enige mate toegenomen. Ook de individuele inkomenstoeslag laat een stijging zien, mede omdat de gemeente klanten die recht hebben op deze toeslag actief is gaan benaderen. Ook voor 2021 is deze actie reeds uitgezet. Als gevolg van (de beperkingen rondom) Corona komen steeds meer huishoudens in financiële problemen, waardoor een verdere stijging van het beroep op de bijzondere bijstand verwacht wordt. Gezien het toenemend beroep de afgelopen jaren enerzijds en een mogelijk stuwend effect vanuit de huidige coronapandemie anderzijds, is het budget voor 2021 zeer waarschijnlijk ontoereikend. De exacte effecten zijn echter lastig in te schatten, zodat met ruime bandbreedtes wordt gewerkt.

De gemeenten is - in de ontwikkelingen rondom de Toeslagenaffaire - gevraagd ondersteuning te verlenen aan en vorderingen kwijt te schelden van gedupeerden. Staatssecretaris van Huffelen heeft in de kamerbrief van 12 april 2021 toegezegd dat de kosten voor kwijtschelding van gemeentelijke vorderingen voor rekening van het rijk komen. Daarnaast wordt op dit moment verwacht dat er met de ontvangen specifieke uitkering de gevraagde ondersteuning aan gedupeerden binnen Lelystad afdoende vorm kan worden gegeven.

Op 9 maart jl. heeft de raad het besluit genomen geen wensen of bedenkingen te uiten aangaande de 'beleidsregels TONK gemeente Lelystad'. Het gebruik van de TONK viel lager uit dan vooraf werd ingeschat. Binnen de budgettaire kaders zijn de beleidsregels inmiddels verruimd, om zo de doelgroep beter te ondersteunen. De raad is middels een aparte raadsinformatienota hierover in mei 2021 geïnformeerd.

6.4 Begeleide participatie		Begroting 2021		
		Baten	Lasten	Saldo
1.	Wet Sociale Werkvoorziening (Wsw)	€ -	€ -6.490	-€ 6.490
Taakveld 6.4 - totaal vastgestelde begroting 2021		€ -	€ -6.490	-€ 6.490
Taakveld 6.4 - verwachte afwijking jaarrekening 2021				

Afwijking ten opzichte van begroting 2021 (inclusief bandbreedte)		
Ongunstig	Verwacht	Gunstig
 -€ 300	 € 0	 € 100
 € 0		

Toelichting op verwachte afwijking en duiding van bijbehorende bandbreedtes

Met de komst van de Participatiewet zijn de Wet Werk en Bijstand (WWB), een groot deel van de doelgroep die voorheen naar de Wajong zou zijn gegaan en de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) samengebracht in één beleidskader. De uitvoering van dit beleidskader komt in de gemeentebegroting terug via drie opeenvolgende taakvelden:

- Taakveld 6.3 Inkomensregelingen (het verstrekken van bijstandsuitkeringen aan inwoners die daar recht op hebben)
- Taakveld 6.4 Begeleide participatie (de afbouw van de Wet sociale werkvoorziening)
- Taakveld 6.5 Arbeidsparticipatie (re-integratie / toeleiding naar werk van inwoners die recht hebben op een bijstandsuitkering)

1. Wet Sociale Werkvoorziening (Wsw)

De gemeente geeft uitvoering aan de Wet Sociale Werkvoorziening via de GR IJsselmeergroep waarin ook Noordoostpolder en Urk participeren. Na besluitvorming in de drie gemeenteraden van de deelnemende gemeenten is de organisatievorm van de GR IJsselmeergroep per 01-01-2020 omgezet van openbaar lichaam in een bedrijfsvoeringsorganisatie.

De Wsw wordt de komende jaren afgebouwd en dit gebeurt financieel sneller dan de geprognosticeerde afname van het aantal medewerkers binnen de Wsw. Dit zorgt - naast de jaarlijkse krimpende bijdrage per gerealiseerde arbeidsplaats (uitgedrukt in arbeidsjaren) - op middellange termijn voor financiële uitdagingen. Op verzoek van de raad is er gekeken naar mogelijke oplossingsrichtingen en zijn er scenario's uitgewerkt over het oprichten van een regionale Social firm. De besluitvorming hierover is bij de deelnemende gemeenten in 2019 afgerond. De transitie naar een Social firm zal niet direct het financiële effect hebben dat uiteindelijk wordt beoogd, maar bij een tekort wordt er in eerste instantie een beroep gedaan op de reservepositie van de gemeenschappelijke regeling.

Inmiddels bevinden we ons midden in de coronacrisis en dit heeft grote implicaties voor Concern voor Werk NV, een 100 % dochter van de GR IJsselmeergroep. In 2020 heeft het rijk € 90 mln en € 50 mln beschikbaar gesteld voor de Wsw sector. Met deze additionele middelen en een aantal maatregelen in de bedrijfsvoering zijn de consequenties door het stil vallen of beperken van de bedrijfsactiviteiten opgevangen. Wat de impact van het coronavirus voor 2021 is, is nog moeilijk te overzien. Het Rijk komt in 2021 niet met een vergelijkbaar pakket als in 2020 voor de SW sector. Het bestuur van de GR IJsselmeergroep heeft, onder voorzitterschap van Lelystad, in december besloten om met de 2e tranche van het coronasteunpakket 2020 en de additionele premie beschut werken een bestemmingsreserve covid 19 te vormen. Het exploitatierisico van Concern voor Werk NV is een feitelijke en directe verantwoordelijkheid van de GR IJsselmeergroep en in het verlengde daarvan van de deelnemende gemeenten. Bij een tekort wordt in eerste instantie een beroep gedaan op het eigen vermogen, maar bij een eventueel tekort boven het weerstandsvermogen van 27 % zal dit voor rekening komen van de deelnemende gemeenten waarbij het Lelystads aandeel ca. 51 % is. Dit is bepaald op basis van de verhouding Wsw formatieplaatsen van de deelnemende gemeente.

6.5 Arbeidsparticipatie		Begroting 2021		
		Baten	Lasten	Saldo
1.	Re-integratie / toeleiding naar werk	€ -	€ -6.668	-€ 6.668
Taakveld 6.5 - totaal vastgestelde begroting 2021		€ -	€ -6.668	-€ 6.668
Taakveld 6.5 - verwachte afwijking jaarrekening 2021				

Afwijking ten opzichte van begroting 2021 (inclusief bandbreedte)		
Ongunstig	Verwacht	Gunstig
 -€ 300	 € 150	 € 450
	 € 150	

Toelichting op verwachte afwijking en duiding van bijbehorende bandbreedtes

Dit taakveld heeft betrekking op re-integratie en het toeleiden naar werk van inwoners die recht hebben op een bijstandsuitkering op grond van de Participatiewet (zie taakveld '6.3 Inkomensregelingen'). Onderdeel van de Participatiewet is dat nieuwe instroom in de sociale werkvoorziening niet langer mogelijk is met ingang van 1 januari 2015. Daarnaast is er een groei van het aantal statushouders binnen de re-integratie. Inwoners die onderdeel uitmaken van deze 'nieuwe doelgroep' worden voortaan ondersteund en begeleid binnen de activiteiten die onderdeel uitmaken van dit taakveld.

1. Re-integratie / toeleiding naar werk

Tot de coronacrisis was sprake van een krimpend bestand met een complexere doelgroep. Dit vroeg om gemiddeld meer inzet om uitstroom uit de bijstand te bewerkstelligen. Onder invloed van de coronacrisis gaat de samenstelling van de bijstandspopulatie veranderen, hoewel de verwachte forse toename vooralsnog uitblijft. We zien dat naast de groep met een lange afstand in toenemende mate een groep mensen met een zeer korte afstand tot de arbeidsmarkt de bijstand instroomt. Het toeleiden van de nieuwe groep mensen naar kansrijke sectoren wordt de uitdaging voor de komende jaren. Tegelijkertijd moet er blijvend aandacht voor en inzet blijven op het weer arbeidsfit maken en de arbeidstoeleiding van de groep met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt.

Het Werkbedrijf Lelystad heeft mede door de gunstige arbeidsmarktontwikkelingen de laatste jaren elk jaar zo'n 300 personen succesvol naar reguliere arbeid begeleid. Door de huidige (economische) crisis als gevolg van het coronavirus is het absorptievermogen van de arbeidsmarkt in eerste instantie sterk afgenomen. Desondanks heeft het Werkbedrijf in 2020 circa 217 mensen weten te plaatsen. In het eerste kwartaal van 2021 heeft het Werkbedrijf 60 mensen geplaatst. De impact voor de komende maanden is op dit moment nog niet goed in te schatten en hoe zich dit verder gaat ontwikkelen is sterk afhankelijk van de duur en omvang van de economische crisis.

Wat verder nog speelt is een recente uitspraak van de Hoge Raad met betrekking tot de btw die drukt op re-integratietrajecten. De vraag die voorlag was of gemeenten op dit vlak handelen vanuit het collectieve belang (minder uitkeringsgerechtigden) of dat deels sprake is van individuele verstrekkingen. De btw die betrekking heeft op individuele verstrekkingen is namelijk uitgesloten van compensatie via het Btw compensatiefonds. De Hoge Raad heeft nu bepaald dat sprake is van een collectief belang, waardoor de btw op re-integratietrajecten volledig voor compensatie in aanmerking komt. Voor 2021 levert dit een eenmalig voordeel van €150.000 euro op. De structurele doorwerking is opgevangen via de kadernota 2022 - 2025.

Behoudens bovenstaande ontwikkelingen worden er verder geen financiële afwijkingen ten opzichte van de begroting verwacht. Wel staan de inhoudelijke (uitstroom)doelstellingen uit de Participatienota ook dit jaar onder druk. Deze situatie vraagt ook komende periode om aanpassingen in de aanpak om de uitstroom op peil te houden met de beschikbare middelen.

6.6 Maatwerkvoorzieningen (Wmo)		Begroting 2021		
		Baten	Lasten	Saldo
1.	Woningaanpassingen, woondiensten, e.d.	€ -	€ -1.968	-€ 1.968
2.	Scootmobielen	€ -	€ -1.291	-€ 1.291
3.	Rolstoelen e.d.	€ -	€ -786	-€ 786
Taakveld 6.6 - totaal vastgestelde begroting 2021		€ -	€ -4.044	-€ 4.044
Taakveld 6.6 - verwachte afwijking jaarrekening 2021				

Afwijking ten opzichte van begroting 2021 (inclusief bandbreedte)		
Ongunstig	Verwacht	Gunstig
-€ 460	-€ 160	€ 140
-€ 557	-€ 432	-€ 357
-€ 100	-€ 55	-€ 25
-€ 647		

Toelichting op verwachte afwijking en duiding van bijbehorende bandbreedtes

Op basis van de Wet maatschappelijke ondersteuning zijn gemeenten verantwoordelijk voor het bieden van ondersteuning, waarbij het de bedoeling is dat inwoners zo lang mogelijk mee kunnen doen aan de samenleving en zoveel als mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen. Dit taakveld heeft betrekking op de verstrekking van materiële voorzieningen, die op basis van een beschikking worden verstrekt. Het gaat hierbij om woningaanpassingen, rolstoelen en scootmobielen maar ook om woondiensten, verhuiskosten en overige hulpmiddelen. Deze verstrekkingen op basis van de Wmo zorgen ervoor dat mensen met beperkingen zelfstandig kunnen blijven functioneren.

Deze activiteiten worden beschreven in het Programmaplan Sociaal Domein 2020 onderdeel Wmo dat, met inachtneming van de door de raad vastgestelde Aanpak Sociaal Domein, ook in 2021 van toepassing is. Met de vaststelling van de Aanpak Sociaal Domein is er sprake van een noodzakelijke koerswijziging en de introductie van 'Het Nieuw Lelystads Peil'. De financiële kaders 2021-2024 zijn als bijlage opgenomen in de Programmabegroting 2021-2024. De inzet van maatwerkvoorzieningen wordt versoerd, maar de voorzieningen blijven beschikbaar voor inwoners voor wie het gebruik noodzakelijk is.

Woningaanpassingen, woondiensten, scootmobielen en rolstoelen, e.d.

De raad is de afgelopen jaren via de reguliere cyclus geïnformeerd dat het gebruik van deze voorzieningen toeneemt. Als oorzaken hiervan worden gezien de invoering van het abonnementstarief waarvan een aanzuigende werking uit gaat alsook de verdere vergrijzing en extramuralisering. Daarnaast zijn er vaker relatief duurdere woningaanpassingen doordat een passende andere woning moeilijk gevonden kan worden door krapte op de woningmarkt. Er wordt hierbij overigens steeds gezocht naar de goedkoopste adequate oplossing en vastgehouden aan het primaat van verhuizen. Met het vaststellen van de Aanpak Sociaal Domein zal per 2021 ook bij hulpmiddelen zoals scootmobielen nog stringenter gezocht worden naar de goedkoopste adequate oplossing en mogelijkheden om het gebruik terug te dringen.

Het gaat hier om open einderegelingen, wat maakt dat de daadwerkelijke realisatiecijfers op deze onderdelen niet exact zijn in te schatten. Om deze reden worden bandbreedtes gehanteerd voor eventuele afwijkingen. De uitgaven voor woningaanpassingen kunnen met name sterk fluctueren door de grotere woningaanpassingen met een incidenteel karakter. Op basis van de huidige gegevens wordt hier een negatief resultaat van €646.000 verwacht. In de aanpak Sociaal Domein is er een taakstelling opgenomen van €375.000 op dit onderdeel. De implementatie van deze maatregelen kent een langere aanloopfase waardoor ze niet per 01-01-2021 het beoogde effect sorteren. Het college maakt zich hard de bezuinigingen zoveel mogelijk in 2021 te implementeren waarmee de huidige prognose positief beïnvloed wordt.

Het effect van de coronapandemie en de bij behorende (gedeeltelijke) lockdown op de Wmo is op dit moment niet exact in te schatten. Het huidige beeld is dat de coronacrisis niet veel invloed heeft en dienstverlening veelal doorgang vindt met inachtneming van de geldende RIVM-maatregelen. Op onderdelen vindt een andere invulling van de dienstverlening plaats.

De prognose voor de gehele Wmo is conform wet- en regelgeving verdeeld over de taakvelden 6.1, 6.2, 6.6, 6.71 en 6.81 (taakveld 6.1 en 6.81 zijn geen onderdeel van de begrotingsmonitor). Op taakveld 6.2 is de toelichting op de gehele prognose wmo te vinden.

6.71 Maatwerkdienstverlening 18+		Begroting 2021		
		Baten	Lasten	Saldo
1.	Huishoudelijke ondersteuning	€ -	€ -5.510	-€ 5.510
2.	Ondersteuning thuis en Dagbesteding	€ -	€ -7.890	-€ 7.890
3.	Aanvullende ziektenkostenverzekering chronisch zieken	€ -	€ -687	-€ 687
4.	Regiotaxi	€ 146	€ -784	-€ 638
5.	Eigen bijdragen	€ 400	€ -	€ 400
6.	Lokaal transformatiefonds Beschermd Wonen	€ 187	€ -374	-€ 187
7.	Projecten	€ -	€ -690	-€ 690
Taakveld 6.71 - totaal vastgestelde begroting 2021		€ 733	€ -15.936	-€ 15.203
Taakveld 6.71 - verwachte afwijking jaarrekening 2021				

Afwijking ten opzichte van begroting 2021 (inclusief bandbreedte)		
Ongunstig	Verwacht	Gunstig
-€ 1.150	-€ 700	-€ 250
-€ 65	-€ 65	-€ 65
-€ 30	€ 70	€ 100
-€ 100	€ 0	€ 200
€ 0	€ 95	€ 150
-€ 50	€ 0	€ 50
-€ 100	€ 27	€ 100
		-€ 573

Toelichting op verwachte afwijking en duiding van bijbehorende bandbreedtes

Op basis van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) zijn gemeenten verantwoordelijk voor het bieden van ondersteuning, waarbij het de bedoeling is dat inwoners zo lang mogelijk mee kunnen doen aan de samenleving en zoveel als mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen. Dit taakveld heeft betrekking op maatwerkdiensten die worden ingezet voor ouderen, mensen met een fysieke- of verstandelijke beperking en inwoners met psychosociale problematiek die zelfstandig wonen in Lelystad.

Deze activiteiten worden beschreven in het Programmaplan Sociaal Domein 2020 onderdeel Wmo dat, met inachtneming van de door de raad vastgestelde Aanpak Sociaal Domein, ook in 2021 van toepassing is. Met de vaststelling van de Aanpak Sociaal Domein is er sprake van een noodzakelijke koerswijziging en de introductie van 'Het Nieuw Lelystads Peil'. De financiële kaders 2021-2024 zijn als bijlage opgenomen in de programmabegroting 2021-2024. De inzet van maatwerkvoorzieningen wordt versoerd, maar de voorzieningen blijven beschikbaar voor inwoners voor wie het gebruik noodzakelijk is.

1. Huishoudelijke ondersteuning

In het laatste kwartaal 2018 en gedurende 2019 is het gebruik van huishoudelijke ondersteuning aanzienlijk gestegen als gevolg van de invoering van het abonnementstarief, de vergrijzing en de extramuralisering. In 2020 zette de toename geleidelijk door en zien we dat de ondersteuningsvraag geleidelijk complexer wordt. In hoeverre de stijging doorzet of afvlakt, blijft onzeker. Zeker nu eventuele effecten vanuit de coronacrisis de instroom mogelijk beïnvloeden. We monitoren dit nauwlettend.

Om binnen de financiële kaders te blijven wordt met name ingezet op het verscherpen van de toegang (aantal gebruikers terugbengen met 7,5%). Vooralsnog verwachten wij voor 2021 een afwijking van €700.000 nadelig ten opzichte van de raming. In de aanpak Sociaal Domein is er een taakstelling opgenomen van €463.000 op dit onderdeel. De implementatie van deze maatregelen kent een langere aanloopfase waardoor ze niet per 01-01-2021 het beoogde effect sorteren. Het college maakt zich hard de bezuinigingen zoveel mogelijk in 2021 te implementeren waarmee de huidige prognose positief beïnvloed wordt. Vanwege het karakter van de open einde regeling en de onzekerheid in hoeverre de toenemende vraag afvlakt is er wel sprake van een bandbreedte.

2. Ondersteuning thuis en dagbesteding

Het gaat bij ondersteuning thuis om extra ondersteuning om zelfstandig te kunnen blijven functioneren, zoals ondersteuning op het gebied van structuur, dagritme en praktische hulp bij taken gericht op het bevorderen, behouden en vergroten van zelfredzaamheid. Het gaat niet om persoonlijke verzorging (zorg aan het lichaam). Ondersteuning thuis is gebiedsgericht ingevuld. Er wordt gewerkt met hoofdaanemers die moeten zorgen voor een breed aanbod. Om alle vormen van ondersteuning te kunnen bieden werken ze samen met andere aanbieders die als onderaanemers worden ingezet. Dagbesteding is beschikbaar voor inwoners met complexe problematiek en een grote begeleidingsbehoefte. Deze taak is per aandachtsgroep ingekocht en ook hier wordt gewerkt met hoofdaanemers.

De hoofdaanemers ontvangen een vooraf vastgesteld jaarbudget welke in principe het plafond is voor het bieden van maatwerk en passende ondersteuning. Als blijkt dat het aantal cliënten dat gebruik maakt van ondersteuning thuis of dagbesteding meer dan 5% afwijkt van de raming, dan zullen de gemeente en de hoofdaanemer met elkaar in overleg gaan om af te spreken hoe hiermee om te gaan. Het gaat hier in principe om vooraf vastgestelde budgetten zodat de realisatie in principe gelijk is aan de raming. Vanwege een administratieve fout wordt hier een negatieve afwijking van €65.000 euro verwacht.

Met ingang van 1-1-2021 wordt een aantal Wmo taken niet meer regionaal bekostigd en uitgevoerd. Hiermee is in de Aanpak Sociaal Domein rekening gehouden. Een aantal van deze activiteiten kunnen goed binnen het lokale aanbod ondersteuning thuis worden ondergebracht, omdat soortgelijke activiteiten hier ook al plaatsvinden. Er zijn daarom aanvullende afspraken gemaakt met de hoofdaanemers ondersteuning thuis en zij ontvangen hiervoor extra middelen.

3. Aanvullende ziektekostenverzekering chronisch zieken

Deze maatregel is bedoeld voor inwoners met een laag inkomen die als gevolg van hun ziekte/handicap (veel) gebruik moeten maken van allerlei voorzieningen. Inwoners met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum kunnen tegen een gereduceerd tarief een aanvullende verzekering afsluiten. Deze aanvullende verzekering heeft een pakket dat aantrekkelijk is voor mensen met veel kosten als gevolg van een handicap of chronische ziekte. Op dit moment wordt hier een positief resultaat van € 70.000 verwacht. De basis van de eerste facturen liggen lager dan verwacht.

4. Regiotaxi

Met ingang van 1 juli 2019 zijn deze diensten opnieuw aanbesteed en per 2020 waren de eerste positieve (financiële) effecten hiervan zichtbaar. Gedurende de coronacrisis is het gebruik van de regiotaxi in 2020 teruggelopen wat ook lagere eigen bijdragen betekende. Op grond van de Aanpak Sociaal Domein zal dit jaar ook op dit onderdeel worden ingezet op het terugdringen van het aantal gebruikers met 7,5%. Daarnaast wordt de ritprijs opgehoogd tot €2,50 per rit.

Vooralsnog wordt er van een realisatie conform de begroting uitgegaan. Vanwege de diverse onzekerheden zoals doorwerkende corona-effecten wordt wel een financiële bandbreedte gehandhaafd.

Vervolg op de volgende pagina.

Vervolg toelichting

5. Eigen bijdragen

Per 2019 is het abonnementstarief in de Wmo ingevoerd waarbij gebroken wordt met het principe 'bijdragen naar draagkracht'. Het jaar 2019 was daarmee een overgangsjaar en de verwachting was per 2020 een scherper zicht te hebben op het nieuwe niveau aan eigen bijdragen. Door de coronapandemie en een systeemswijziging bij het CAK, is dit echter niet het geval.

Het CAK stelt de eigen bijdragen op grond van de Wmo vast en int deze voor gemeenten. In 2020 heeft er bij het CAK een systeemwijziging plaatsgevonden waardoor het opleggen en innen van eigen bijdragen 2020 pas in het laatste kwartaal 2020 is opgestart. Recent is er voor gemeenten nieuwe managementinformatie beschikbaar over opgelegd, geïnde en/of afgedragen eigen bijdragen 2020 en 2021, maar langere tijd was hierover geen informatie beschikbaar. Zowel deze wijziging bij het CAK als de effecten van de coronapandemie zorgen voor onzekerheid omtrent het niveau van eigen bijdragen. Op dit moment wordt er een positieve afwijking van €95.000 verwacht. Met name als gevolg van nagekomen ontvangsten over 2020.

6. Lokaal transformatiefonds Beschermd Wonen

De raad heeft in 2020 het Regionaal Kader Zorglandschap Wmo vastgesteld. Een van de belangrijke randvoorwaarde in dit kader is dat elke gemeente de lokale basis op orde brengt. Bijvoorbeeld met een goed welzijnsaanbod, flexibele ondersteuning (ook buiten kantooruren), preventie, vroegsignalering, integratie in de wijken en terugvalvoorzieningen dicht bij huis. Centrumgemeente Almere heeft in dat kader besloten een deel van de rijksmiddelen die zij als centrumgemeente ontvangen voor regionale Wmo taken in te zetten voor experimenten in het lokale veld. Zowel in 2020 als in 2021 ontvangt Lelystad hiervoor €187.000 vanuit centrumgemeente Almere waarmee lokaal experimenten met verschillende projecten en werkwijzen worden uitgevoerd. Door de late ontvangst van middelen in 2020, zijn deze via de decembernotitie 2020 doorgeschoven naar 2021. De lokale projecten zijn gericht op het vormgeven van de best passende ondersteuning voor cliënten die uitstromen uit het Beschermd Wonen en weer (zoveel mogelijk) zelfstandig in de wijk gaan wonen. Hierop worden geen financiële afwijkingen verwacht.

7. Projecten

Diverse projecten vallen binnen dit onderdeel. Zo kan er vanuit de Wmo kortdurend verblijf worden ingezet om een mantelzorger of huisgenoten tijdelijk te ontlasten. Bij kortdurend verblijf gaat het om logeren in een instelling gedurende maximaal drie etmalen per week. Ook de kosten van het respijthuis vallen onder de projecten. De subsidie aan het respijthuis is lager vastgesteld dan voorgaande jaren door lagere huisvestingskosten. Hierdoor ontstaat er een positief resultaat van €27.300.

Daarnaast is er het project 'GGZ in de wijk'. De opname duur in GGZ klinieken is aanzienlijk verkort en ook vanuit beschermd wonen wordt waar mogelijk de lijn richting zelfstandig wonen met begeleiding ingezet. We zien dat er mede hierdoor steeds meer mensen met GGZ problematiek zelfstandig (gaan) wonen in de wijk. Voor veel van deze mensen is ambulante behandeling en begeleiding/ondersteuning nodig. In overleg met de partijen is een plan opgesteld om deze problematiek aan te pakken en ervoor te zorgen dat deze inwoners op een goede manier zelfstandig in de wijk kunnen wonen en overlast wordt voorkomen. Als gevolg van de coronapandemie is een klein deel van de werkzaamheden doorgeschoven naar 2021.

Tot slot kunnen in specifieke situaties, vooral wanneer er sprake is van complexe problematiek, oplossingen nodig zijn die niet binnen het reguliere pakket passen. Voor deze situaties is budget gereserveerd zodat er ruimte is om te komen tot passende ondersteuning.

Op geen van bovenstaande onderdelen wordt op dit moment afwijkingen verwacht.

Het effect van de coronapandemie en de bij behorende (gedeeltelijke) lockdown op de Wmo is op dit moment niet exact in te schatten. Het huidige beeld is dat de coronacrisis niet veel invloed heeft en dienstverlening veelal doorgang vindt met inachtneming van de geldende RIVM maatregelen. Op onderdelen vindt een andere invulling van de dienstverlening plaats.

De prognose voor de gehele Wmo is conform wet- en regelgeving verdeeld over de taakvelden 6.1, 6.2, 6.6, 6.71 en 6.81 (taakveld 6.1 en 6.81 zijn geen onderdeel van de begrotingsmonitor). Op taakveld 6.2 is de toelichting op de gehele prognose wmo te vinden.

6.72 Maatwerkdienstverlening 18-		Begroting 2021		
		Baten	Lasten	Saldo
1.	Jeugd- en Gezinsteam / Gemeentelijke	€ -	€ 4.224	€ 4.224
2.	Jeugdhulp met verblijf	€ -	€ 9.000	€ 9.000
3.	Hoogspecialistische hulp (LTA)	€ -	€ 1.000	€ 1.000
4.	Jeugd-GGZ	€ -	€ 5.267	€ 5.267
5.	Begeleiding en behandeling	€ -	€ 8.358	€ 8.358
6.	Niet gecontracteerde zorg	€ -	€ 600	€ 600
7.	Persoonsgebonden budget (PGB)	€ -	€ 400	€ 400
8.	Regie en administratie	€ -	€ 1.333	€ 1.333
Taakveld 6.72 - totaal vastgestelde begroting 2021		€ -	€ 30.182	€ 30.182
Taakveld 6.72 - verwachte afwijking jaarrekening 2021				

Afwijking ten opzichte van begroting 2021 (inclusief bandbreedte)		
Ongunstig	Verwacht	Gunstig
-€ 500	€ 0	€ 0
-€ 1.000	-€ 114	€ 1.000
-€ 250	€ 0	€ 250
-€ 1.500	-€ 870	€ 300
€ 500	€ 1.186	€ 1.500
-€ 700	-€ 400	-€ 200
-€ 200	€ 0	€ 200
-€ 250	€ 0	€ 250
		-€ 198

Toelichting op verwachte afwijking en duiding van bijbehorende bandbreedtes

Op basis van de Jeugdwet hebben gemeenten met ingang van 2015 diverse verantwoordelijkheden op het gebied van de Jeugdzorg. Samen met taakveld 6.82 Geëscaleerde zorg 18- wordt er efficiënte en passende ondersteuning geboden aan jeugdigen en gezinnen, zodat zij zelfstandig kunnen deelnemen aan het maatschappelijk leven. De benodigde ondersteuning wordt tijdig en nabij geboden, zo zwaar als nodig en lichter zodra het kan. Naast deze inhoudelijke doelstellingen, is het betaalbaar houden van de jeugdzorg een belangrijk speerpunt.

In dit taakveld zijn de lasten opgenomen die horen bij de gemeentelijke toegang tot jeugdzorg en bij de vormen van jeugdhulp die door de gemeente als individuele (niet vrij toegankelijke) voorziening worden aangemerkt. De raad heeft met de Aanpak Sociaal Domein aanvullende kaders vastgesteld, op basis waarvan de begroting 2021 en verder is aangepast. In bijlage 2 van de programmabegroting 2021 - 2024 staan deze financiële kaders in tabelvorm opgenomen. Op basis van de meest recente realisatiecijfers van 2020 en Q1 van 2021 wordt een tekort verwacht van € 198.000 t.o.v. de begroting. In deze prognose is er echter wel sprake van aanzienlijke bandbreedtes, die verband houden met onzekerheden op het gebied van:

- Doorwerking coronacrisis (zowel wat betreft de kostenontwikkeling als de mate waarin compensatie wordt geboden);
- Claim risico dossier jeugdhulp met verblijf;
- Samenloop ambulante jeugdhulp met jeugdhulp met verblijf;
- Doorontwikkeling rendement toetser.

De lasten binnen dit taakveld hebben betrekking op:

1. Jeugd en Gezinsteam / gemeentelijke toegang jeugdzorg

Met het vaststellen van de Aanpak Sociaal Domein heeft de raad besloten om per 1 juli 2021 de toegang en regie van de jeugdzorg te beleggen bij een gemeentelijke BV. Het huidige Jeugd- en Gezinsteam voert deze taken uit tot 1 juli 2021. Samen met het gezin wordt bepaald wat de ondersteuningsbehoefte is, waarbij de professionals op het juiste moment zwaardere -of juist lichtere- hulp kunnen inzetten. Het nieuwe toegangsteam richt zich nog meer op het normaliseren van de hulpvraag en krijgt o.a. de opdracht om trends en ontwikkelingen in maatwerkvoorzieningen te monitoren, zodat deze maatwerkvoorzieningen omgebogen kunnen worden naar specifieke voorzieningen in de basis.

2. Jeugdhulp met verblijf

Voor het beschikbaar hebben van deze zorg (pleegzorg, residentiele jeugdhulp en jeugdzorgplus) zijn samenwerkingsafspraken gemaakt op regionaal niveau met de zes Flevolandse gemeenten. Jeugdhulp met verblijf is aanbesteed op basis van een taakgerichte opdracht en bekostiging. Onderdeel van de opdracht is een ombouw van 50% van de residentiele groepen behandeld wonen naar betere en goedkopere vormen, zoals gezinshuizen en intensieve ambulante hulp per eind 2021.

De meerkosten jeugdhulp met verblijf 2020 zijn al verwerkt in de bijstelling budgetten 2021. Op dit moment worden de kosten geschat op € 9.114.000,-. Verder is over 2019 en 2020 in beeld gebracht in welke mate ambulante jeugdhulp onterecht heeft samengelopen met jeugdhulp met verblijf. Het resultaat van deze inventarisatie (€ 767.000) is als opbrengst opgenomen in de concept jaarrekening 2020. Uit de bespreking met het samenwerkingsverband jeugdhulp met verblijf moet blijken of en in welke mate een deel van deze vordering correctie behoeft in de jaarrekening 2021. M.i.v. 2021 is de toegang zeer alert op samenloop waardoor er bij toewijzingen vanaf 2021 niet of nauwelijks nog sprake is van ongewenste samenloop. De bandbreedte heeft primair betrekking op eventuele mee- en/of tegenvallers ten opzichte van de hierboven genoemde extrapolatie.

3. Hoogspecialistische hulp (LTA)

Namens gemeenten heeft de VNG afspraken gemaakt met landelijke jeugdhulpaanbieders met een specialistische functie.

4. Jeugd GGZ

Deze vorm van jeugdhulp koopt de gemeente voor een groot deel lokaal in. De essentiële/topspecialistische functies voor de jeugd GGZ is op basis van samenwerkingsafspraken met de zes Flevolandse gemeenten regionaal ingekocht. De lokale jeugd GGZ wordt opnieuw aanbesteed per 1 juli 2021. Op deze kostenpost wordt het hoogste tekort verwacht binnen dit taakveld, namelijk € 870.000,-. Er is nog geen rekening gehouden met de incidentele € 613 miljoen die gemeenten ontvangen voor de acute problematiek in de jeugdzorg.

Vervolg op volgende pagina.

Vervolg toelichting

5. Begeleiding en behandeling

Onder deze vorm van zorg valt dagbesteding, dagbehandeling, persoonlijke verzorging en kortdurend verblijf. Ook deze lokale jeugdzorgvormen worden opnieuw aanbesteed per 1 juli 2021. Het rendement van de toetser is voornamelijk op deze ondersteuning. De prognose is dat de kosten zullen dalen naar € 7.171.825.

6. Niet gecontracteerde zorg

In sommige individuele situaties biedt de ingekochte zorg niet de passende zorg die nodig is. Dan is er de mogelijkheid om hulp in te zetten van niet gecontracteerde jeugdhulpaanbieders. Het kritischer beoordelen of niet gecontracteerde zorg nodig is of dat er toch een alternatief voor handen is bij de gecontracteerde zorgaanbieders wordt in 2021 voortgezet. Een toe- respectievelijk afname in de realisatie niet gecontracteerde zorg heeft een contra-effect op de kosten van de gecontracteerde zorg. De verwachting is dat de kosten uitkomen op € 1.000.000,-

7. Persoonsgebonden budget (PGB) Jeugd

Op het moment dat jeugdigen en ouders in aanmerking komen voor jeugdhulp op basis van een individuele voorziening, kunnen zij kiezen voor zorg in natura of een persoonsgebonden budget. De Jeugdwet stelt ten aanzien van het PGB een aantal beperkende voorwaarden, wat maakt dat er steeds vaker wordt gekozen voor zorg in natura.

8. Regie en administratie

De kosten voor de gemeentelijke capaciteit en de administratieve verwerking voor de uitvoering van de Jeugdwet zijn opgenomen in dit onderdeel.

6.82 Geëscaleerde zorg 18-		Begroting 2021		
		Baten	Lasten	Saldo
1.	Jeugdbescherming en -reclassering (JB/JR)	€ -	€ 2.435	€ 2.435
2.	Veilig Thuis	€ -	€ 615	€ 615
3.	ACH en THV	€ -	€ 65	€ 65
Taakveld 6.82 - totaal vastgestelde begroting 2021		€ -	€ -3.115	€ -3.115
Taakveld 6.82 - verwachte afwijking jaarrekening 2021				

Afwijking ten opzichte van begroting 2021 (inclusief bandbreedte)		
Ongunstig	Verwacht	Gunstig
-€ 500	-€ 129	€ 200
-€ 300	€ 0	€ 200
-€ 200	-€ 115	€ 0
-€ 244		

Toelichting op verwachte afwijking en duiding van bijbehorende bandbreedtes

Op basis van de Jeugdwet hebben gemeenten met ingang van 2015 diverse verantwoordelijkheden op het gebied van de Jeugdzorg. Samen met taakveld 6.72 Maatwerkdienstverlening 18- wordt er efficiënte en passende ondersteuning geboden aan jeugdigen en gezinnen, zodat zij zelfstandig kunnen deelnemen aan het maatschappelijk leven. De benodigde ondersteuning wordt tijdig en nabij geboden, zo zwaar als nodig en lichter zodra het kan. Naast deze inhoudelijke doelstellingen, is het betaalbaar houden van de jeugdzorg een belangrijk speerpunt.

In dit taakveld zijn de lasten opgenomen die horen bij alle vormen van jeugdzorg in het gedwongen kader en maatregelen gericht op de veiligheid van kinderen en jeugdigen. De raad heeft met de Aanpak Sociaal Domein aanvullende kaders vastgesteld, op basis waarvan de begroting 2021 en verder is aangepast. In bijlage 2 van de programmabegroting 2021 - 2024 staan deze financiële kaders in tabelvorm opgenomen. Op basis van de meest recente realisatiecijfers van 2020 en Q1 van 2021 wordt een tekort verwacht van € 244.000 t.o.v. de begroting. In deze prognose is er echter wel sprake van aanzienlijke bandbreedtes, die verband houden met onzekerheden op het gebied van:

- De mate waarin de coronacrisis een doorwerking gaat hebben op de activiteiten die worden uitgevoerd binnen dit taakveld;
- Hoe de compensatie vanuit het Rijk, voor deze corona gerelateerde kosten voor Lelystad uitpakken.
- Overproductie jeugdbescherming en jeugdreclassering. De meerkosten 2020 zijn al verwerkt in de bijstelling budgetten 2021, Q1 laat zien dat deze extrapolatie van het kostenniveau 2020 niet toereikend is, maar hoeveel precies is nog onduidelijk.

In dit taakveld zijn de lasten opgenomen die betrekking hebben op:

1. Jeugdbescherming en -reclassering (JB/JR)

Dit zijn maatregelen die worden opgelegd na uitspraak van de kinderrechter. Voor het beschikbaar hebben van deze zorg zijn samenwerkingsafspraken gemaakt op regionaal niveau met de zes Flevolandse gemeenten. Dit wordt regionaal ingekocht via een meerjarige subsidie voor Samen Veilig. Op basis van de realisatiecijfers 2020 en Q1 2021 is de verwachting dat de kosten uitkomen op € 2.564.000,-.

2. Veilig Thuis (advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling)

Voor de bekostiging van Veilig Thuis zijn regionale afspraken gemaakt met de zes Flevolandse gemeenten. De kosten worden gedeeltelijk gedekt uit de middelen jeugdhulp. De overige dekking komt uit de regionale Wmo-middelen.

3. Ambulante Crisishulpverlening (ACH) en kindhulp bij Tijdelijk Huisverbod (THV)

Vanwege ervaren werkdruk bij het JGT en de focus op een stevige toegang en regie is het JGT gestopt met de taken ACH en THV. Vanaf 2020 koopt Lelystad samen met de andere Flevolandse gemeenten deze taken in bij Vitree via een subsidie. ACH heeft als doel om zo snel mogelijk in een crisissituatie te interveniëren binnen het gezin om de veiligheid van de kinderen te vergroten en het thuis (blijven) wonen te bevorderen. Kindhulp bij THV biedt de mogelijkheid om in een noodsituatie te voorzien in een afkoelingsperiode waarbinnen de nodige hulpverlening op gang kan worden gebracht en escalatie kan worden voorkomen. Op basis van de realisatiecijfers 2020 en Q1 2021 is de verwachting dat de kosten uitkomen op € 180.000,-.

8.3 Wonen en bouwen		Begroting 2021		
		Baten	Lasten	Saldo
1.	Inkomsten omgevingsvergunningen	€ 1.800	€ -	€ 1.800
2.	Uitvoeringskosten Wabo, wonen, ed	€ -	€ 2.204	€ 2.204
3	Inkomsten windplanblauw	€ -	€ -	€ 0
Taakveld 8.3 - totaal vastgestelde begroting 2021		€ 1.800	€ -2.204	-€ 404
Taakveld 8.3 - verwachte afwijking jaarrekening 2021				

Afwijking ten opzichte van begroting 2021 (inclusief bandbreedte)		
Ongunstig	Verwacht	Gunstig
 € 200	 € 500	 € 800
 € 0	 € 0	 € 0
 € 485	 € 485	 € 950
 € 985		

Toelichting op verwachte afwijking en duiding van bijbehorende bandbreedtes

Op basis van de Woningwet en de Huisvestingswet hebben gemeenten diverse wettelijke taken uit te voeren op het gebied van wonen en bouwen. Zo moeten gemeenten beschikken over een actueel en vastgesteld woonbeleid, bijvoorbeeld in de vorm van een woonvisie. Daarnaast schrijft de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) gemeenten voor hoe om te gaan met de omgevingsvergunningen voor bouwen, wonen, monumenten, ruimte, natuur en milieu. In dit taakveld zijn de baten en lasten opgenomen die hiermee samenhangen.

1. Inkomsten omgevingsvergunningen

In de programmabegroting 2021 zijn de legesinkomsten uit omgevingsvergunningen bijgesteld naar € 1.800.000. Tot op heden is er ca. € 870.000 aan leges gefactureerd. De verwachting is dat dit jaar nog ca. € 1,5 mln. aan leges gefactureerd kunnen worden. Op dit moment wordt een bandbreedte van € 300.000 aangehouden. Deze bandbreedte wordt met name beïnvloed door onzekerheid over de realisatie van enkele grotere projecten en onduidelijkheid over de status van de luchthaven die invloed heeft op diverse projecten nabij de luchthaven. Naast deze onzekerheden is het nog onduidelijk of de coronacrisis verder nog impact gaat hebben op het aantal vergunningaanvragen.

2. Uitvoeringskosten omgevingsvergunningen, wonen, wijkontwikkeling, bewonersinitiatieven

Binnen dit taakveld wordt onder andere uitvoering gegeven aan de Wabo. De gemeente heeft hierbij diverse wettelijke taken op het gebied van omgevingsvergunningverlening, zoals constructieve veiligheid, ruimtelijke inpasbaarheid, waarbij rekening wordt gehouden met milieuaspecten. Daarnaast wordt binnen dit taakveld invulling gegeven aan de beleidsterreinen wonen, wijkontwikkeling en het faciliteren van bewonersinitiatieven. De met de uitvoering van deze taken gemoeide kosten worden enerzijds bepaald door personeelskosten en anderzijds door de voor dit doel beschikbare incidentele budgetten (het gaat dan bijvoorbeeld om een budget voor ondersteuning van initiatieven op het gebied van stedelijke vernieuwing en een budget voor bewonersinitiatieven). Op dit vlak worden geen significante afwijkingen verwacht ten opzichte van de begroting.

3. Inkomsten windplanblauw

In de begroting 2019 waren er incidentele inkomsten begroot ter grootte van €1.400.000, voortvloeiend uit de verwachte realisatie van Windplanblauw. Er is een vertraging opgetreden in het proces in verband met radar en luchtvaart, alsmede onderzoeken naar de fuut. Deze begrote inkomsten zijn derhalve niet gerealiseerd in 2019. Op dit moment beschikt Windplanblauw over de juiste 'papieren' om de windturbines te mogen bouwen en worden gesprekken gevoerd met partijen die de grondwerkzaamheden uit kunnen voeren, de stroom van de nieuwe windturbines af kunnen nemen en de nieuwe windturbines kunnen leveren. Naar verwachting zal dit jaar duidelijk worden met welke partijen Windplanblauw samen zal gaan werken.

Het nadeel in 2019 is reeds gemeld in de begrotingsmonitor september 2019 en heeft een doorwerking gehad op het rekeningresultaat 2019. In de begrotingsmonitoren over 2020 is de verwachting uitgesproken dat de realisatie in 2020 plaats zou vinden en wellicht zelfs in 2021. Uiteindelijk heeft het proces een dusdanige vertraging opgelopen dat de realisatie in 2021 plaats zal hebben. In de zomerperiode zijn er met de gemeente Dronten afspraken gemaakt over de verdeling van daadwerkelijk te realiseren inkomsten van de windparken. Dit heeft tot gevolg dat er vanuit Windplan Blauw een totaal voordeel ten opzichte van de begroting zal worden gerealiseerd ter grootte van €950.000. Eind 2020 heeft het onderdeel 'op land' reeds een financial close bereikt, wat in het eerste kwartaal van 2021 zal resulteren in een voordeel van €485.000. Volgens de planning zal het deel 'op zee' eind 2021 een financial close bereiken, waarna het resterende deel van zo'n €465.000 zal worden ontvangen. Afhankelijk van het precieze moment zal dit resterende voordeel ten opzichte van de begroting in 2021 of in 2022 landen.

Overige ontwikkelingen 2021

1	Parkeeropbrengsten
2	Vrijval reservering autonome effecten coronacrisis
Totaal verwachte afwijking jaarrekening 2021 - overige ontwikkelingen	

Afwijking ten opzichte van begroting 2021
(inclusief bandbreedte)

Ongunstig	Verwacht	Gunstig
 -€ 1.000	 -€ 900	 -€ 800
 € 450	 € 450	 € 450
		 -€ 450

Toelichting op verwachte afwijking en duiding van bijbehorende bandbreedtes

1. Parkeeropbrengsten

Als noodmaatregel ter bestrijding van de verspreiding van het coronavirus geldt sinds eind 2020 een strenge lockdown. Hierdoor zijn veel winkels een lange tijd gesloten of beperkt open geweest, wat heeft geleid tot minder bezoekers in het centrum en de parkeergarages en onder aan de streep tot minder parkeeropbrengsten. De inkomstenderving over geheel 2021 is mede afhankelijk van het verloop van de coronamaatregelen in het tweede, derde en vierde kwartaal van 2021 en wordt op dit moment ingeschat tussen de €0,8 en €1 miljoen nadelig. In 2020 is een gedeeltelijke compensatie van het Rijk ontvangen voor de wegvallende inkomsten door de coronamaatregelen. Voor 2021 is nog geen compensatie vanuit het Rijk bekend gemaakt, maar deze gesprekken worden wel gevoerd. Op het moment dat deze compensatie beschikbaar wordt gesteld zal dit ingeschatte tekort kleiner uitvallen.

2. Vrijval reservering autonome effecten coronacrisis

In de programmabegroting 2021 - 2024 heeft de raad €450.000 gereserveerd om de autonome effecten van de coronacrisis op te kunnen vangen. Op het moment dat er sprake is van hogere kosten, dan wel lagere inkomsten als gevolg van de coronacrisis - en daar geen specifieke compensatie vanuit het Rijk voor beschikbaar gesteld wordt - zijn deze middelen beschikbaar ter dekking van de tekorten. Indien er op rekeningbasis per saldo een nadeel optreedt op het vlak van de parkeeropbrengsten (zie hierboven) zal deze reservering vrij komen te vallen om het nadelige effect (deels) op te vangen.

3. Nadelige effecten coronacrisis en zicht op compensatie

Sinds eind maart 2020 staat de gemeentelijke overheid in het teken van de maatregelen om de ontstane crisissituatie als gevolg van het coronavirus het hoofd te bieden. Als lokale overheid staat de gemeente dichtbij de inwoners, en ook in deze moeilijke tijd staat de ambtelijke organisatie klaar om inwoners en bedrijven te ondersteunen met goede informatie, vertaling van landelijke maatregelen en de uitvoering van landelijke regels, zoals de ondersteuning aan kleine zelfstandigen en ZZP-ers.

In de programmabegroting 2021 – 2024 is aan de hand van vier beleidsmatige- en twee economische scenario's inzicht geboden in de mogelijke gevolgen voor gemeenten. Voor wat betreft de korte termijn zijn de ontwikkelingen hoopgevend te noemen. Er worden versoepelingen doorgevoerd en de besmetting cijfers dalen aanzienlijk. Met het opgevoerde tempo van de vaccinaties is er licht aan het einde van de tunnel.

Vanuit bovenstaand perspectief is het kabinet in de afgelopen periode met nieuwe steunpakketten diverse sectoren tegemoet te komen, in de hoop zoveel mogelijk werkgelegenheid te kunnen behouden. Ook de medeoverheden zijn – in ieder geval over jaarschijf 2020 – in afdoende mate gecompenseerd voor de nadelige effecten. Ook voor jaarschijf 2021 zijn er inmiddels steunpakketten gepubliceerd.

Compensatie gemeenten in 2021

Gemeenten ervaren onverminderd de financiële gevolgen van de coronacrisis. De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) voert doorlopend gesprekken met de Rijksoverheid over financiële compensatie voor gemeenten. Het kabinet heeft aangegeven gemeenten en de andere medeoverheden in deze moeilijke en financieel onzekere tijden – net als in 2020 - te blijven ondersteunen. Na het verschijnen van de decembercirculaire gemeentefonds 2020 heeft het kabinet de afgelopen tijd aanvullende maatregelen genomen ter compensatie van de financiële gevolgen van de coronacrisis.

Op 26 maart 2021 zijn gemeenten geïnformeerd over dit nieuwe compensatiepakket voor medeoverheden. Voorbeelden van beleidsterreinen waarvoor compensatiemiddelen worden ontvangen zijn: toeleiding naar werk, schuldenbeleid, bijzondere bijstand, cultuur, de begeleiding van kwetsbare groepen en de bestrijding van eenzaamheid. Ook ontvangt de gemeente middelen om het perspectief van jeugd en jongeren te verbeteren. De raad heeft inmiddels een voorstel ontvangen voor de inzet van deze middelen en besluitvorming staat gepland op 22 juni 2021. In onderstaande tabel staan deze maatregelen met bijbehorende bedragen weergegeven:

Besluitpunt	Taakveld	Compensatie coronamaatregelen	2021
1	0.2	Extra kosten verkiezingen	92.588
2	4.3	Voorschoolse voorziening peuters	24.620
3	5.3	Cultuurmiddelen	558.972
4	6.5	Aanvullend pakket re-integratiekosten	499.108
	6.5	Algemeen impuls re-integratie	266.519
5	6.1	Extra begeleiding kwetsbare groepen	184.592
	6.1	Bestrijding eenzaamheid ouderen	146.864
6	6.1	Perspectief jeugd en jongeren	208.347
	6.1	Jongerenwerk jeugd	71.219
	6.1	Mentale ondersteuning jeugd	59.860
	6.1	Activiteiten en ontmoetingen jeugd	41.236
7	6.1	Algemeen gemeentelijk schuldenbeleid	138.142
8	6.3	Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK)	292.270
9	6.3	Algemeen bijzondere bijstand	47.735
10	7.3	Afvalverwerking	120.896
Totaal compensatie coronamaatregelen			2.752.968

Het uitgangspunt hierbij is dat de middelen die vanuit de Rijksoverheid worden ontvangen leidend zijn, zoals ook in de programmabegroting 2021 – 2024 staat verwoord. Op het moment dat er in een later stadium aanvullende afspraken naar buiten komen zal opnieuw een raadsvoorstel worden voorbereid, teneinde deze middelen in de begroting beschikbaar te stellen.

Naast deze compensatie via het gemeentefonds heeft het Rijk ook enkele specifieke uitkeringen in het leven geroepen. Zo heeft het kabinet €100 miljoen beschikbaar

gesteld om exploitanten van zwembaden en ijsbanen tegemoet te komen. Ook wordt de financiële schade van amateursportverenigingen gecompenseerd. Daar waar mogelijk wordt van landelijke regelingen gebruik gemaakt door de gemeente.

4. Resumé

Zoals in de inleiding is aangegeven wordt met deze begrotingsmonitor beoogd om inzicht te geven in het verloop van de gemeentebegroting 2021. In onderstaand overzicht volgt de samenvatting van de uitgelichte 13 taakvelden, met bijbehorende tweede inschatting van het verwachte rekeningresultaat 2021.

Begrotingsmonitor mei 2021		Bedragen
Verwachte afwijkingen ten opzichte begroting		x €1.000
Taakveld 0.5 - Treasury		+ 975
Taakveld 0.7 - Uitkeringen gemeentefonds		0
Taakveld 0.61 - OZB woningen		- 350
Taakveld 0.62 - OZB niet-woningen		0
Taakveld 6.2 - Wijkteams		0
Taakveld 6.3 - Inkomensregelingen		- 1.217
Taakveld 6.4 - Begeleide participatie		0
Taakveld 6.5 - Arbeidsparticipatie		+ 150
Taakveld 6.6 - Maatwerkvoorzieningen (Wmo)		- 647
Taakveld 6.71 - Maatwerkdienstverlening 18+		- 573
Taakveld 6.72 - Maatwerkdienstverlening 18-		- 198
Taakveld 6.82 - Geëscaleerde zorg 18-		- 244
Taakveld 8.3 - Wonen en bouwen		+ 985
Overige ontwikkelingen 2021		- 450
Prognose jaarrekeningresultaat 2021		- 1.569

Op dit moment wordt er een nadelig jaarrekeningresultaat 2021 ingeschat van afgerond €1.6 miljoen. Er is echter sprake van aanzienlijke bandbreedtes, die bij ieder taakveld afzonderlijk van een onderbouwing zijn voorzien in hoofdstuk 2. De kans is net zo goed aanwezig dat er per einde boekjaar geen sprake zal zijn van een tekort:

- Een deel van de €613 miljoen die door het Rijk beschikbaar is gesteld voor de acute problematiek binnen de Jeugdzorg zal nog terugvloeien naar de algemene middelen. Precieze bedragen zijn pas bekend bij het verschijnen van de meicirculaire 2021 en hangen mede af van de uitwerking.
- Er lopen nog gesprekken met het Rijk over aanvullende compensatie van de coronamaatregelen, bijvoorbeeld op het vlak van de misgelopen parkeerinkomsten. Op het moment dat daar afspraken over worden gemaakt zal het nu geprognosticeerde tekort onder 'overige ontwikkelingen' lager uitvallen.
- Op het moment dat er een nieuw kabinet aantreedt zullen er wellicht aanvullende afspraken worden gemaakt om gemeenten tegemoet te komen.

Bij het opstellen van de uiteindelijke jaarrekening over 2021 wordt er daarnaast ook gekeken naar de waardering van diverse onderdelen op de balans. Het gaat dan bijvoorbeeld om de hoogte van getroffen voorzieningen en de waardering van bezittingen. Deze analyses kunnen ook een effect hebben op het uiteindelijke rekeningresultaat, maar zijn niet op dit moment in te schatten. Ook de opbrengsten uit de grondexploitaties zijn niet in de begrotingsmonitor meegenomen, omdat het bepalen van deze resultaten erg complex is en pas per einde boekjaar gemaakt kunnen worden.